

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ARTE BUCUREȘTI
FACULTATEA DE ARTE DECORATIVE ȘI DESIGN

REZUMAT TEZĂ DE DOCTORAT

Coordonator:

Prof. Univ. Dr. RUCSANDRA POPP

Doctorand:

CORINA HADARAG

București

2023

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ARTE BUCUREȘTI
FACULTATEA DE ARTE DECORATIVE ȘI DESIGN

REZUMAT TEZĂ DE DOCTORAT

INFLUENȚA VESTIMENTARĂ A ORIENTULUI
ÎN OCCIDENT

Coordonator:

Prof. Univ. Dr. RUCSANDRA POPP

Doctorand:

CORINA HADARAG

București

2023

CUPRINS

CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT.....	5
CUVINTE CHEIE.....	6
INTRODUCERE.....	7
OBIECTIVELE CERCETĂRII	9
PREZENTAREA SINTEȚICĂ A CAPITOLELOR TEZEI DE DOCTORAT	11
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI FINALE.....	15
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	17

CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT

Introducere	3
1. Modă, modernism, modernitate în Orient și Occident.....	19
1.1. China și Japonia, între modă și tradiție	19
1.1.1. China	37
1.1.2. Japonia.....	51
1.2. Modernitate în Orient și Occident. Asocieri și comparații	71
1.2.1. Comme des Garçons, noua estetică în moda orientală.....	72
1.2.2. Moda japoneză	75
1.3. Moda ca un concept în Occident și Orient	77
2. Principii contemporane ale modei, reverberații ale culturii Orientului.....	91
2.1. Idealul feminin în Japonia	91
2.2. Idealul feminin în China.....	95
2.3. Elemente vestimentare preluate din Orient, reinterpretate în Franța și Italia.....	97
2.4. Vestimentația în arta spectacolului din China și Japonia.....	104
2.5. Istorie și vestimentație	112
3. Elemente de identitate umană orientală și occidentală	117
3.1. Transferul identității femeii orientale în Occidentul modern.....	117
3.2. Identitatea psihologică	121
3.3. Pierderea identității în China și Franța.....	122
3.4. Uniforma și identitatea specială ca rezultat al globalizării	123
3.5. Dedublarea personalității prin vestimentație în Japonia și China.....	126
3.5.1. Masca orientală ca element de necesitate socială în Orient și Occident	126
4. Moda – formă de manifestare artistică versus obiect de consum	137
4.1. China și Japonia, interferențe și diferențe	138
4.2. Moda străzii în societatea occidentală	143
4.3. Ritualul în moda orientală	155
4.4. Realitatea socială din Orient și Occident	164
4.5. Importanța arhetipurilor de ordin cultural și social	171
4.6. Ascensiune și etimologie în designul vestimentar.....	177
5. Limbajul și codul vestimentar în Occident și Orient	183
5.1. Limbajul vestimentar în Orient.....	185
5.2. Codul vestimentar în Orient	189
5.3. Limbajul vestimentar în Occident	191

5.4. Cromatica și mesajul vizual	192
5.5. Noțiuni de semantică vestimentară.....	193
6. Veșmântul, comunicare vizuală a identității orientale și occidentale	197
6.1. Identitatea polivalentă – androginul	199
6.2. Veșmântul- prelungire a Eului.....	204
6.3. Vestimentația, domeniu de cercetare și interes permanent	207
6.4. Volumul ca „sine qua non”	212
7. Tehnici de manipulare a tiparului, inovații și experimentări în Franța și Italia.....	217
7.1. Tiparul clasic în secolul XX – XXI în Occident și Orient	225
7.2. Moda stradală în Japonia și căutarea unicității.....	243
7.3. Moda: umanitate vs. hibridizare	245
7.4. China între Orient, Occident și uniformizare	262
7.5. Reinterpretarea tiparului feminin oriental în spațiul occidental	265
8. Noua modă - comoditate sau originalitate în Occident	275
9. Proiecte și experimentări proprii	289
10. Concluzii	301
Bibliografie	313
ANEXE	325
ACTIVITATE PROFESIONALĂ.....	327
COLECȚIA MEA	347

CUVINTE CHEIE

Modă, modernism, tradiție, identitate, cultură, vestimentație, oriental, occidental, artă, vestimentație, limbaj, reinterpretare, tipar, tehnici, inovații, comunicare.

INTRODUCERE

Teza de cercetare doctorală cu titlul “Influența vestimentară a Orientului în Occident” propune o analiză a modalităților prin care elementele costumului oriental au pătruns în creațiile designerilor occidentali. În acest sens, am pornit de la studierea civilizațiilor din Orient, punând accent pe detaliile din cultura chinezească, cât și din tradiția japoneză, cu elementele vestimentare reprezentate de kimono, hanfu, dar și de cheongsam, care au interferat cu spațiul artei occidentale, atât în domeniul designului vestimentar cât și în spațiul artelor vizuale.

Alegerea subiectului cercetării de față se bazează pe interesul crescut pentru moda și cultura populară, precum și pe importanța istorică și socială a schimbului cultural între Est și Vest.

Cercetarea de față aduce în prim plan impactul influenței vestimentare a Orientului în Occident, reliefând acei factori care au influențat tiparele vestimentare orientale originale, precum și suprapunerea acestora în Occident, în diferite contexte sociale. Se impune să observăm, așadar, faptul că interesul Occidentului față de Orient s-a manifestat constant încă din secolul al XV-lea și continuă și astăzi, în secolul XXI.

În ultimii ani, am observat o creștere a interesului pentru moda asiatică în Occident, lucru care a dus la o mai mare expunere a designului vestimentar japonez și chinezesc în vest.

De exemplu, comparând Japonia cu Franța și China cu Italia, putem observa diferențele și asemănările în cultura fiecăreia dintre aceste țări care s-au influențat reciproc. Astfel, avem oportunitatea de a explora evoluția modei în țările respective și de a înțelege cum schimburile culturale și economice au schimbat designul vestimentar.

Așadar, această cercetare este relevantă în contextul cultural și social actual, iar alegerea de a compara două țări ne permite să observăm modul în care schimburile culturale și economice au influențat moda și designul vestimentar în aceste regiuni.

De asemenea, influența vestimentară a Orientului în Occident a putut fi observată în multe aspecte ale modei, de la culori și texturi, până la forme și imprimeuri.

De exemplu, comparând Japonia cu Franța și China cu Italia, putem observa diferențele și asemănările în cultura fiecăreia dintre aceste țări care s-au influențat reciproc. Avem

oportunitatea de a explora evoluția modei în țările respective și de a înțelege cum schimburile culturale și economice au schimbat designul vestimentar.

Astfel, am ales delimitarea Orientului de Occident, vestul și estul, fiecare fiind reprezentat de două țări, în vederea realizării unei analize obiective. Am delimitat partea de Orient prin țări importante, atât din punct de vedere social, cât și cultural, precum Japonia și China, iar cea occidentală o vom ilustra prin intermediul a două zone importante pentru dezvoltarea designului vestimentar, precum Franța din secolul XIX și Italia secolului XXI.

Prezenta lucrare a fost elaborată pe parcursul a peste 9 ani de zile, studiul adresându-se persoanelor interesate de aspectele legate de proveniența și migrarea culturii orientale în Occident, prin intermediul unor creații vestimentare iconice. Toate datele colectate au fost, ulterior, supuse perspectivei personale, percepției asupra influenței stilului oriental într-un domeniu atât de vast și, în același timp, atât de extravagant, așa cum este și moda.

OBIECTIVELE CERCETĂRII

În cercetarea de față am analizat importanța influenței vestimentare Orientale în Occident și a modului în care aceasta a modificat percepția modei în spațiul european al secolelor XIX-XX. Totodată, am încercat să punem în balanță originalitatea și creativitatea consumatorului obiectului artistic versus dorința creatorului de a reconstrui comunicarea prin intermediul purtătorului, atribuindu-le aceeași importanță.

Premisa de la care am pornit este aceea că impactul artelor vizuale din Orient au avut un ecou evident și clar în Occident, iar societățile sunt într-un proces continuu de globalizare și uniformizare nu doar la nivel politic, social, economic, ci și în plan cultural și, mai ales, în domeniul vestimentar. Așadar, pentru a facilita înțelegerea răspunsului Occidentului în dialogul cu Orientul, am identificat și analizat artiști din domeniul artelor vizuale care au contribuții semnificative în creații cu detalii orientale.

Astfel, am demonstrat că, în condițiile globalizării, atât de pregnantă la momentul prezentei cercetări, designul primește noi dimensiuni, se încarcă de multiple valențe, înscriindu-se pe linia unei transformări spectaculoase și inedite, în acord cu tendințele vestimentare impuse coordonate și transmise prin elemente care au devenit existențiale pe scară mondială.

Câteva dintre motivele pentru care am ales să comparăm Japonia și Franța, și China cu Italia, din punct de vedere al modei și pentru a demonstra influența vestimentară a Orientului în Occident, începând din secolul XX, au avut în vedere următoarele:

1. Atât Japonia, cât și Franța au o istorie bogată a stilului vestimentar.
2. Stilul
3. Influența orientală în moda occidentală
4. Inovare și experimentare

În vederea realizării cercetării calitative și cantitative, au fost analizate teorii și teze reunite generic în literatura de specialitate – articole și opinii considerate un punct de reper veridic și viabil.

Următoarea etapă a constat într-o serie de observații directe realizate: la muzee cu specific, în orașele remarcabile din Europa sau la prezentările de modă, show-urile de fashion și sesiunile de cercetări științifice etc. la care a participat subsemnata.

Toate datele colectate au fost, ulterior, supuse perspectivei personale, percepției asupra influenței stilului oriental într-un domeniu atât de vast și, în același timp, atât de extravagant, așa cum este și moda.

Astfel, teza de față are ca obiectiv major, cercetarea și urmărirea evoluției creației vestimentare în timp și spațiu, prin investigarea și promovarea identității femeilor purtătoare, identificarea parcursului influenței orientale în țările occidentale prin asocierile analizate și descrise în capitolele următoare.

Această cercetare încearcă, așadar, să ofere răspunsuri unora dintre problemele pe care le-am ridicat în calitate de designer vestimentar, din dorința de a aprofunda acest areal și de a fundamenta teoretic practica artistică proprie.

PREZENTAREA SINTETICĂ A CAPITOLELOR TEZEI DE DOCTORAT

Teza de doctorat debutează cu capitolul „*Modă, modernism, modernitate în Orient și Occident*”, care are ca obiect de studiu delimitarea celor două zone, vestul și estul, reprezentate de spațiul asiatic al Japoniei și Chinei. Urmărim aici propagarea tendințelor vestimentare din aceste zone și interferențele cu moda din Franța secolului XIX și Italia secolului XXI, pentru a evidenția particularitățile și schimbările generate de aceste filoane în spațiul autohton.

Acest prim capitol va demonstra, întocmai teoriei lui **Charles Baudelaire**, că modernitatea s-a concentrat asupra ariilor artistice ca o dezvoltare și o înnoire a esteticii frumosului, fără nicio legătură cu timpul, care pare veșnic imparțial.

Astfel, ajungem la concluzia că modernitatea și moda sunt o succesiune de curente trecătoare, care provin din schimbările frecvente, survenite în artele vizuale, dans, muzică și literatură. În cazul creațiilor vestimentare, vorbim despre o concepție mai profundă, a ceea ce înseamnă sine și lume. O reprezentare proprie a individului prin tocmai alegerea unui anumit obiect de îmbrăcăminte, prin portul căruia să transmită un mesaj reprezentativ societății din care face parte.

Așadar, parcurgem lucrurile cele mai importante petrecute în istoria modei secolului XX în China, Japonia, Franța și Italia, explorând evoluția acesteia, de la începutul secolului până în prezent, realizând, totodată, o comparație și o diferențiere a stilurilor și a tendințelor din Orient și Occident. Am explorat, așadar, modul în care modernismul a influențat moda și cum aceasta a reflectat și a răspuns la aceste schimbări culturale.

Cel de al doilea capitol, *Principii contemporane ale modei, reverberații ale culturii Orientului*, punctează idealul de frumusețe feminin din Japonia și China, unde se observă un echilibru în exprimarea aspectului estetic, o căutare a perfecțiunii în ambele țări, deopotrivă. Rolul major și provocarea imensă a hainelor japoneze de a evidenția frumusețea femeii, în condițiile în care acestea erau aproape total acoperite, și veșmintele chinezești reprezentate într-o paletă luminoasă și bogate în broderie, cu diverse simboluri, pun față în față Kimonoul din Japonia și Cheongsangul din China. Astfel, se facilitează o incursiune în istoria acestor vestimentații, pe parcursul evoluției și apariției lor în alte culturi, prin intermediul

împrumuturilor, în care hainele reflectă vremurile, iar apariția noilor materiale și utilizarea lor în veșminte joacă un rol important din mai multe puncte vedere, atât social, cât și relațional.

Capitolul III, denumit *Elemente de identitate umană orientală și occidentală*, pune accentul pe revoluția industrială ca factor ce a influențat afirmarea și dezvoltarea unei noi clase sociale mijlocii, urbane, al cărei scop principal era dobândirea libertății financiare, menținerea acesteia și asigurarea unui nume remarcabil în cadrul comunității. De asemenea, este evidențiată analiza esteticienilor în ceea ce privește prezența modei în societatea contemporană și dimensiunile ei sociale, psihologice și economice, accentuând latura estetică, cel mai adesea asociată cu artistul. Tot aici, facem o analiză mai amănunțită în ceea ce privește definirea termenului de identitate ca unul folosit în științele sociale pentru a descrie expresia individualității unei persoane, transferul, dar și pierderea acestei identități ca rezultat al consumerismului și globalizării.

În cel de al patrulea capitol, intitulat generic *Moda – formă de manifestare artistică versus obiect de consum*, vom vedea că domeniul creațiilor vestimentare este un șir continuu de experimente, lansate de creatori de imagine, care sunt prezentate publicului, nu neapărat pentru a fi purtate, ci, mai ales, pentru a sugera oamenilor noi idei și concepte. Vom înțelege cum s-a transformat moda într-un fenomen cultural integrat postmodernismului, în contextul în care o defilare pe *catwalk* poate fi un real spectacol cu regie, coregrafie, muzică și lumini, în care personajele imaginate de designeri transmit în mod ingenios mesaje dintre cele mai diverse, împrumutând limbaje care aparțin în egală măsură artelor vizuale statice, dar și celor dinamice. Însă, în ciuda tuturor interferențelor și evoluției modei în timp, observăm că reprezentările tradiționale nu pot fi rupte total de arta modernă, în componența noilor forme de artă existând și elementul denumit ca trecut.

Am dedicat capitolul V *Limbaajului și codului vestimentar în Occident și Orient*, pentru a evidenția importanța comunicării, pornind de la funcția de realizare a conexiunilor dintre oameni, până la folosirea mesajelor prin imagini în diferite domenii ale artelor: pictură, fotografie, publicitate, sculptură, dar și în designul vestimentar. Cercetările noastre vor arăta că, în ciuda tendințelor în continuă schimbare din industria modei, se impune o necesitate din domeniul vestimentar spre regăsirea identității, printru păstrarea moștenirii culturale și pentru a readuce o notă de farmec străvechi lumii noastre moderne.

În capitolul VI, denumit *Veșmântul, comunicare vizuală a identității orientale și occidentale*, demonstrează felul în care vestimentația și transformările sale pun în evidență corpul, în funcție de contextele externe sau de dispozițiile afective în care se află persoana alături de relația cotidiană a vieții. Practica vestimentară se actualizează continuu, uneori mecanic, alteori într-o manieră gândită în detaliu, astfel încât întreaga realitate socială necesită o arhitectură complexă pentru a pune în mișcare toate roțile unui sistem de valori menit să transmită mesajul corect despre personalitatea individului. Îmbrăcămintea se prezintă ca fiind cel mai bun mediator între sine și cadrul social de reprezentare a individului ca actor, un catalizator al interacțiunii simbolice pe o scenă a schimburilor de semnificații.

Capitolul VII, *Tehnici de manipulare a tiparului, inovații și experimentări în Franța și Italia*, supune analizei direcția designului vestimentar, cu intervenții clare la nivelul formei și al tiparului, de la îmbrăcămintea confecționată de croitor ca semn distinctiv al familiilor bogate, până la cea devenită accesibilă tuturor claselor sociale. Este punctat momentul extraordinar al apariției profesiei de croitor, până la cel al conceptului de modă, odată cu dezvoltarea marilor orașe și a stilului de viață, pornind din timpul domniei regelui Louis al XIV-lea, din Franța, până la ascensiunea marilor designeri precum Coco Chanel și Christian Dior, care au schimbat felul de a privi croitoria.

În capitolul VIII, *Noua modă, comoditate sau originalitate în Occident*, am arătat că vestimentația a devenit o componentă esențială a imaginii personale cu semnificații traductibile la nivel social, identitatea vizuală fiind primordială în procesele de stabilire a relațiilor sociale. Observăm, așadar, că primele observații legate de o persoană se bazează înainte de toate pe concluzii apărute în urma analizei vizuale, descoperirea persoanei prin celelalte componente identitare fiind operată ulterior. Așadar, fiecare individ trece prin filtrul rațiunii orice problemă legată de stilul vestimentar, încărcat de simboluri și elemente abstracte, dar care formează un tot unitar în atingerea obiectivului de a atrage atenția asupra sa în modul dorit.

Ultimul capitol, intitulat sugestiv *Proiecte și experimentări proprii*, reprezintă contribuția personală în ceea ce privește modul de abordare a domeniului vestimentar. De

exemplu, vom vedea că orientalii au un alt mod de analizare a societății occidentale, preferând să aleagă obiecte vestimentare impersonale, comode și neutre, și foarte rar ținute occidentale.

Însă, pentru a sublinia importanța influenței vestimentare Orientale în Occident și a modului în care aceasta a modificat percepția modei în spațiul european al secolelor XIX-XX, am încercat să punem în balanță originalitatea și creativitatea consumatorului obiectului artistic versus dorința creatorului de a reconstrui comunicarea prin intermediul purtătorului, atribuindu-le aceeași importanță.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI FINALE

Cercetarea de față își asumă rolul de pionierat în teoretizarea domeniului modei, care își are primele încercări de formare și dezvoltare din vremea Egiptului Antic. Însă, am extins aria de interes către zone clar delimitate și prin obiecte vestimentare tipice zonelor respective. Am ales special cele două veșminte tradiționale feminine - kimonoul din Japonia și cheongsamul chinezesc – ca fiind elemente migratoare urmărite în timp și spațiu în Occident, considerându-le principale legături vizibile și evidente.

Am purces, înainte de toate, la o analiză a apariției și tradiției fiecărui obiect de interes, după care am cercetat legăturile dintre acestea și culturile din care au făcut parte. Următorul pas a constat în identificarea celor trei țări importante și cunoscute ca factori de influență în moda occidentală. Datorită faptului că am locuit zece ani în Italia, în pitorescul oraș Florența, am putut avea contact cu moda încă din anul 2000, lucru care mi-a facilitat accesul la diferite puncte de vedere și la posibilitatea acumulării experiențelor vizuale din spațiul designului vestimentar. Cele două puncte de legătură dintre Orient și Occident au fost într-o ordine cronologică intenționat aleasă, respectiv Franța și Italia.

Vizând latura migratoare a culturii orientale din domeniul vestimentației, dinspre Orient către Occident și adaptarea sa la noile reguli din contextul social occidental, am urmărit descrierea căilor care au condus la rezultatul actual vizual din moda occidentală.

Rezultatul cercetării doctorale aduce la lumină supoziția prin care kimonoul și cheongsamul este unul și același ca formă și atitudine vestimentară, dar care, în funcție de tradițiile regiunii, își modifică funcția ritualică. Dacă, în secolul XX, accesul la informație nu era disponibil decât pentru clasele sociale înalte, acum posibilitatea de a alege un obiect de influență vestimentară este la îndemâna majorității.

Elementele de interes cercetate au fost: forma vestimentației, tipul de îmbrăcăminte, silueta, paleta cromatică folosită, caracteristicile țesăturii, croiurile, ornamentele și accesoriile. Rezultatele au confirmat direcția acestei lucrări, sugerând că modelele costumelor tradiționale orientale și caracteristicile țesăturilor au fost cele două aspecte care au avut cel mai notabil impact asupra modei moderne.

În concluzie, elementele orientale au reprezentat, reprezintă și vor reprezenta o sursă constantă de inspirație atât pentru designerii de modă occidentali, cât și pentru cei estici. Va continua să existe o ciclicitate în aceste alegeri, ciclicitate prevăzută și concepută de trendsetterii din domeniul designului vestimentar. Cultura chineză și japoneză sunt cele mai utilizate culturi orientale pentru inspirație în lumea modei. Creatorii vor continua să creeze și să experimenteze îmbinarea diferitelor stiluri, etnii, ca răspuns la tendința de globalizare.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Cărți:

1. NANU, Adina, Arta pe om. Look-ul și înțelesul semnelor vestimentare, București: Compania, 2001
2. CAUNE, Jean, Esthétique de la communication, Paris: PUF, 1997
3. BARTES, Roland, Systèm de la Mode, Paris: Editions du Seuil, 1967
4. GARRETT, Valery, „Chinese Clothing: An Illustrated Guide”, 2017.
5. CĂLINESCU, Matei, Cele cinci fețe ale modernității, București, Ed. Polirom, 2005
6. CARLYLE, Thomas, Filozofia vestimentației, București, Ed. Institutul European, 1998
7. CARAGEA, Cecilia, Istoria vestimentației europene, Timișoara, Ed. Almanahul Banatului, 1995
8. BAUDRILLARD, Jean, Sistemul obiectelor, Ed. Echinox, Cluj, 1996
9. CHARLES-ROUX, Edmonde, „Chanel și lumea ei”, Hachette-Vendome, 1981
10. VAUGHAN, Hal, „Dormind cu dușmanul, războiul secret al lui Coco Chanel”, Alfred A> Knopf, 2011

Surse Internet:

1. Metropolitan Museum of Art (https://www.metmuseum.org/toah/hd/wrth/hd_wrth.htm)
2. TARDE, Gabriel, Leslois de l'imitation [online]. Paris: Éditions Kimé, 1993
http://classiques.uqac.ca/classiques/tarde_gabriel/lois_imitation/tarde_lois_imitation.pdf.
3. Lazăr, Ludmila, 2015: <http://orizont.eu/corpul-imbracamintea-si-moda-ca-forme-de-expresie/>
4. „The Qipao: A Story of East Meets West” de Christina Lee, publicat pe site-ul The Culture Trip: <https://theculturetrip.com/asia/china/articles/the-qipao-a-story-of-east-meets-west/>;
5. The Qipao: A Symbol of China's Modernization” de Zhang Jianhua, publicat pe site-ul China Today: <http://www.chinatoday.com.cn/english/e2008/e200808/p59.htm>;
6. Lazăr, 2015: <http://orizont.eu/corpul-imbracamintesi-moda-ca-forme-de-expresie/>
7. <https://www.britannica.com/topic/pattern-sewing>
8. „Poiret, Paul” Encyclopædia Britannica. Encyclopædia Britannica, Inc., n.d. Web. 24 Feb. 2021.
9. „Deconstruction”. Stanford Encyclopedia of Philosophy. Stanford University, n.d. Web. 24 Feb. 2021.
10. „How Japan Is Innovating the Fashion Industry”, publicat pe site-ul Highsnobiety în 2020: <https://www.highsnobiety.com/p/japan-fashion-industry-innovation/>